

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-17>

УДК 657

Шепель Тетяна Павлівнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9006-7361>**Tetiana Shepel**

Lviv Polytechnic National University

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ
ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВІ****ORGANIZATION OF PRODUCTION INVENTORY
ACCOUNTING AND MAIN DIRECTIONS
OF ITS IMPROVEMENT AT AN ENTERPRISE**

Анотація. У статті висвітлено економічну сутність виробничих запасів. Розкриті класифікаційні ознаки виробничих запасів протягом їх життєвого циклу. Проаналізовані контрольні процедури за наявністю виробничих запасів та методи списання запасів із відповідним відображенням у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Досліджено організацію облікового процесу виробничих запасів, поетапні шляхи документування, програмне забезпечення щодо ведення облікових процесів запасів. Деталізовано документальне оформлення наявності та використання виробничих запасів, організацію складського обліку запасів і їх наявності у бухгалтерській службі. Проведено аналіз та оцінку руху виробничих запасів: використання, надходження, вибуття, складський облік та облік запасів у бухгалтерській службі господарюючого суб'єкта та запропоновано основні напрями його вдосконалення. За результатами дослідження, саме для покращення обліку в частині виробничих запасів запропоновано впровадження додаткових технологій, таких як система RFID, система Just-in-Time (JIT), що полягає у зменшенні витрат на зберігання, але не допускає до простою виробництва, система Vendor-Managed Inventory (VMI), щоб забезпечити своєчасну поставку виробничих запасів та уникнути їх перевищення.

Ключові слова: облік, виробничі запаси, документування, інвентаризація, об'єкти обліку, звітність, автоматизація обліку виробничих запасів.

Summary. The organization and skill of inventory management at the enterprise fully depends on the overall efficiency and effectiveness of the business entity's activities. As is well known, inventory is an asset of the enterprise, and it is they who act as a significant component of current assets used by the enterprise. This, in turn, provides for their use within one year (one operating cycle). In the nomenclature dimension, the category "Inventory" includes: raw materials, materials, fuel and lubricants, building materials, spare parts, purchased semi-finished products, component parts, commodity and material values, etc. It is the accuracy and completeness of the organization and accounting for the availability, use and proper storage of inventory that directly and immediately affects the activities of the business entity. Information, analytical and control processes for inventory accounting affect financial and economic indicators. These processes, accordingly, affect the taxation of the enterprise. The article reveals the classification features of production stocks throughout their full life cycle. Stage-by-stage control procedures for the presence of production stocks, receipt, disposal, storage and reflection in the enterprise's documentation, both primary and accounting registers, are carried out. Methods and their completeness for writing off stocks with appropriate reflection in the accounting and financial reporting of the enterprise are analyzed. The organization of the entire inventory accounting process with stage-by-stage ways of documenting them is studied. Information and software support for inventory accounting at the enterprise is proposed, their documentation is detailed in accordance with the regulatory and legal framework. The organization of warehouse accounting of stocks and the availability of stocks in the accounting service of the business entity is highlighted. Information on production stocks in the reporting of enterprises is disclosed. An analysis is carried out and ways to improve the primary accounting of the use, assessment and movement of production stocks are proposed. According to the results of the study, it is precisely to improve accounting for production inventories that the introduction of additional technologies is proposed, such as the RFID system, the Just-in-Time (JIT) system, which consists in reducing storage costs but does not allow for production downtime, or the Vendor-Managed Inventory (VMI) system, to ensure timely supply of inventories and avoid excess inventory.

Keywords: accounting, production inventories, documentation, inventory, accounting objects, reporting, automation of production inventory accounting.

Постановка проблеми. Сьогодення глобалізації і безумовне посилення конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, є викликом ефективного управління запасами суб'єктів господарювання. Від організації і майстерності управління запасами на підприємстві залежить як ефективність так і результативність його діяльності.

Точність і повнота бухгалтерського обліку наявності, використання та зберігання виробничих запасів прямо-пропорційно впливає на діяльність будь якого підприємства. Правильність організації обліку та відповідних контрольних процедур щодо наявності та використання виробничих запасів відіграє певну важливість ролі у таких процесах як планування, контролю та аналізу діяльності підприємства. Саме цей спектр завдань спонукає до неупередженого прийняття стратегічних рішень щодо оптимізації фінансових ресурсів підприємства. Ці завдання зумовлюють необхідність у дослідженні сучасних додаткових технологій, підходів, щодо особливостей організації обліку в частині виробничих запасів, котрі в подальшому призведуть до зменшення витрат на їх зберігання, не допуску до простою виробництва, забезпечення своєчасності поставки запасів та уникнення їх перевищення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемним аспектам обліку та контролю за формуванням і руху виробничих запасів, проведення їх аналізу ефективності та результативності, приділяють значну увагу такі науковці-теоретики і практики, як: І.Б. Садовська [6], О.Ю. Єганов [7], Ю.С. Пеняк [8], Я.Д. Крупка [9], І.Ю. Чаюн [10], О.В. Беляєва [11], та багато інших вчених, котрі внесли свій внесок дослідженням наукових розробок.

Мета статті. В ході здійснення дослідження на основі проведених результатів, запропоновувати практичні рекомендації впровадження нових підходів і інформаційних технологій щодо особливостей організації обліку в частині виробничих запасів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виробничі запаси, включаються безпосередньо у процес виготовлення продукції, допомагають забезпечити ефективність і стійкість роботи підприємства і виступають важливою складовою успішної результативності підприємства. Адже, вміло організована робота з управлінням виробничими запасами, а саме: надходження, зберігання, їх рух, використання, є запорукою стабільності і платоспроможності суб'єкта господарювання. Загальновідомо, від належної організації обліку запасів залежить як об'єктивність так і точність поданих даних до фінансової звітності.

Дослідженням встановлено, виробничі запаси, протягом свого життєвого циклу в складі оборот-

них активів підприємства, проходять різні етапні кола. Місцем першості є надходження матеріалів на підприємство. Від так, це може бути закупівля або створення, наступним етапом колом є відповідна оцінка запасів за номенклатурними ознаками. Не менш важливим етапом є проведення контрольних процедур, як приклад, за наявністю виробничих запасів, їх зберігання (складський облік, облік у бухгалтерській службі). Кінцевим етапним колом виступає – етап використання запасів, зазвичай це відпуск у виробництво.

Слід зауважити, класифікація «виробничих запасів» як об'єкта обліку є невід'ємною частиною обліку і виступає вагомим інструментом управління. На практиці існують різні підходи, методики і способи класифікації. Все виключно залежить від загальних потреб та цілей того чи іншого підприємства. Слід відмітити, що є і загальні класифікаційні підходи, правила, використання яких в цілому застосовується більшістю вітчизняними суб'єктами господарювання [1].

Дослідженням встановлено, виробничі запаси, що знаходяться у суб'єкта господарювання відповідно до Плану рахунків [2], є складовими елементами другого класу рахунків обліку – «Запаси». Для організації і ведення обліку, призначений рахунок 20 «Виробничі запаси» [2], Для деталізації обліку згідно із нормативним документом, виділяють дев'ять субрахунків, котрі являються стандартними для усіх вітчизняних підприємств. Як засвідчує практика, суб'єкти господарювання організовуючи облік запасів додатково вводять аналітичні рахунки. У структурному варіанті категорії «Виробничі запаси» включаються: сировина і матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини, напівфабрикати та комплектуючі вироби, товари, тощо [2]. Дана опція виокремлює деталізацію та точність обліку матеріалів у наскрізній класифікації груп, видів, підвидів запасів.

Встановлено, для оцінки запасів у часі вибуття, існують низка методів для їх оцінки. Власне підприємство обирає той чи інший метод, самостійно. Безпосереднім обов'язком підприємства є висвітлення методу в обліковій політиці. Сьогодення диктує нам п'ять варіантів оцінки запасів під час їх вибуття, щодо НП(с)БО № 9 «Запаси», а саме: метод ідентифікованої собівартості певної відповідності одиниць запасів, середньозваженої собівартості запасів, надходження перших за часом запасів (ФІФО), нормативних затрат, ціни продажу товарів [3].

Слід зауважити, у відповідності до п. 23, 25 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку № 2 «Запаси» за для оцінки запасів при вибутті налічується всього три методи, до них включається: метод ідентифікованої індивідуальної собівартості запасів, метод ФІФО і середньозваженої собівартості запасів [4].

Вагомим елементом обліку виробничих запасів, щодо їх наявності, є процес інвентаризації. Запаси, є такими активами, котрі часто придатні до псування, мають високу загрозу до крадіжок, тому необхідно проводити своєчасний та неупереджений контроль їх фактичної наявності як таких. Проведення контрольних процесів регламентується Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань [5]. Процес інвентаризації запасів здійснюється – щороку, власне перед складанням річної звітності. Хоча підприємство може проводити інвентаризацію своїх активів частіше, щоквартально або щомісячно. При зміні матеріально-відповідальних осіб, висунутих судових рішень, при певних змінах щодо складання фінансової звітності, наприклад, перехід на міжнародні стандарти, даним Положенням передбачено інші випадки обов'язкового проведення інвентаризації [5].

Інвентаризаційний процес передбачає формування інвентаризаційної комісії (за Наказом керівника підприємства де зазначається період проведення інвентаризації, склад інвентаризаційної комісії і голова комісії.). До її складу мають входити керівник або його заступник. Як засвідчує практика членами інвентаризаційного процесу можуть бути, наприклад, представники аудиторських компаній, працівники бухгалтерської служби, економісти, спеціалісти з товарознавства, технологи, ревізори, контролери. Проте матеріально-відповідальна особа не має права входити до складу інвентаризаційної комісії, так як вона зацікавлена щоб не було відхилень, викривлень по матеріалах та справах, що входять у її компетентність.

Після етапу перерахунку фактичної наявності запасів, усі дані перевіряються і порівнюються із даними обліку та облікового процесу. У ході перевірки, можуть мати місце виявлення нестачі або надлишків, факти швидкого псування запасів. Після проведеного аналізу невідповідностей, відхилень, визначення причин нестач чи надлишків, відбувається пошук винних осіб. Комісія формує Акти на оприбуткування або на списання ТМЦ із відображенням даних у бухгалтерському обліку.

Основні етапи проведення інвентаризаційних процедур виокремимо у наступній послідовності: 1) формування плану проведення інвентаризаційного процесу та затвердження інвентаризаційної комісії; 2) видача наказу на проведення інвентаризації; 3) здійснення перевірки фактичної наявності виробничих запасів в їх місцях зберігання на підприємстві; 4) документальне оформлення контрольних процедур (формування інвентаризаційних описів, актів, порівняльних відомостей); 5) підсумування результатів (формування протоколів інвентаризаційної комісії і його затвердження керівником підприємства, із відображенням даних у бухгалтерському обліку) [5].

Щодо організації обліку придбання виробничих запасів у суб'єкта господарювання можливі наступні варіації згідно таких організаційних напрямків: процедури із прийняття та перевірки запасів, вибору носіїв інформації, облікових номенклатур, руху носіїв облікової інформації.

Слід відмітити, якщо запаси отримують на складі у постачальника, то відповідно, підприємство призначає транспортного експедитора. Дана особа приймає, перевіряє і доставляє відповідний товар на підставі оформленої довіреності. Існують певні процедури отримання вантажу для доставки щодо прийняття запасів транспортним експедитором. Даний етап передбачає перевірку запасів на предмет: цілісності (фактична відповідність за наповненням первинних документів – за кількістю, масою, розміром; якісної відповідності (перевірка на відповідність якісним характеристикам, котрі напередодні обумовлюються договором або угодою [6].

Якщо мають місце виявлення різного роду розбіжностей, то експедитору необхідно прийняти це до уваги і в обов'язковому порядку повідомити про ці факти постачальника. Транспортний експедитор має вимагати заміни товарно-матеріальних цінностей, якщо існує певна невідповідність зазначеним умовам щодо укладених угод або договорів. В разі виявлення ситуації коли обмін неможливий, складається відповідний додатковий Акт. Повну матеріальну відповідальність за доставку ТМЦ несе транспортний експедитор.

При надходженні матеріальних запасів на склад підприємства, має місце проведення аналогічної перевірки, відповідальна особа що приймає ТМЦ та їх обліковує. Приймання при надходженні запасів здійснюються за транспортними або ж супровідними документами, наприклад: (рахунками-фактурами, товарно-транспортними накладними (форма № 1-ТН) тощо) перевізника чи відправника [6]. В разі виявлення відсутності первинної документації або ж певну її неповноту, неправильність щодо оформлення, то така ситуація не є підставою для припинення приймання товарів. У даному випадку відповідальна особа складає Акт про фактичну наявність ТМЦ із чітким зазначенням відсутності відповідних документів,

Дослідження встановлено, якщо виявлено нестачу чи невідповідність стосовно кількості запасів під час приймання, то матеріально-відповідальна особа має негайно припинити приймання, забезпечивши зберігання таких запасів, не складаючи їх з однорідними товарами за номенклатурними групами. В подальшій послідовності необхідно викликати представника постачальника для заповнення Акта приймання матеріалів щодо виявлених розбіжностей (нестач, невідповідностей) [7].

Наступним кроком є прибуття представника постачальника, котрому необхідно прибути на

підприємство не пізніше як на наступний день. Якщо виникає ситуація приймання запасів, що мають певний обмежений термін зберігання, наприклад, продуктів харчування, то представник має прийти на підприємство упродовж перших чотирьох годин. Якщо виникає ситуація виявлення розбіжностей між фактично отриманими запасами та даними первинних, транспортних, супровідних документів, приймальна комісія (що діє згідно Наказу керівника підприємства) в обов'язковій присутності завідуючого складом та представника постачальника складають «Акт про приймання матеріалів» – М-7.

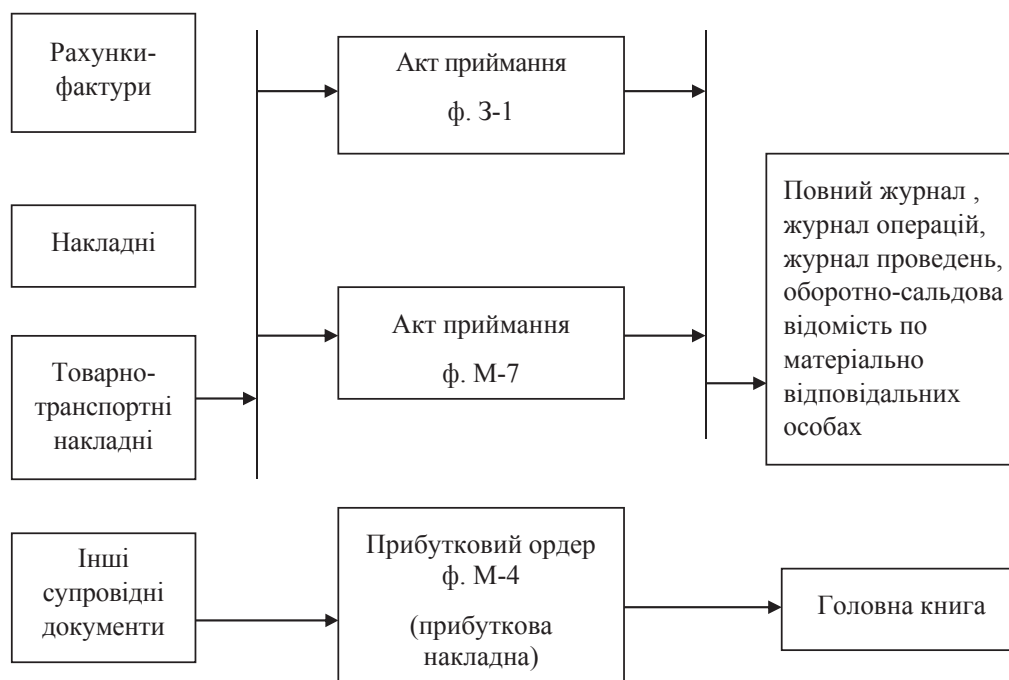
Приймання та оприбуткування запасів на складі оформлюються на підставі таких первинних документів як, прибуткового ордеру ф. М-4 і Акта-приймання. При виявленні якісних і кількісних розбіжностей у відповідності з даними документів постачальника під час приймання матеріальних запасів, складається Акт про приймання матеріалів ф. М-1. Зауважимо, даний Акт складається у двох примірниках [7]. Етап приймання та оприбуткування і відповідальне збереження матеріальних запасів має бути підтверджений підписом матеріально-відповідальної особи. Матеріально-відповідальна особа після процесу оприбуткування запасів на складі, передає два примірники Акта із супровідними документами до бухгалтерської служби підприємства. Відповідно, один примірник використовується для обліку прийнятих запасів, а другий – для подання

претензій постачальникові. Відображення інформації в обліковому процесі надходження матеріальних запасів зображено на рис. 1.

Організуючи облік запасів при складському обліку має місце проводити його за двома складовими, а саме: за місцем зберігання та у бухгалтерській службі підприємства. Якщо облік запасів здійснюється за місцем зберігання, то такий облік називається складським. Складський облік запасів у свою чергу, передбачає, низку організаційних процесів таких як: матеріальної відповідальності, впорядкування та експлуатації приміщення для зберігання запасів, предметного обліку та зберігання запасів, вибір та рух носіїв облікової інформації [8].

Завідувач складу є матеріально-відповідальною особою. Призначення його на посаду відбувається безпосередньо із погодженням головного бухгалтера із одночасним складанням договору і трудової угоди щодо повної матеріальної відповідальності і їх підписання. Відображення інформації в обліковому процесі надходження матеріальних запасів на склад висвітлено на рис. 2.

У ході дослідження встановлено, організація обліку щодо наявності виробничих запасів у бухгалтерській службі підприємства передбачає розробку організаційно-контрольних процедур таких як: приймання відповідної документації (транспортної, супровідної) від матеріально-відповідальних осіб, контрольних процедур за збереженням виробничих запасів на складі і деталі-

Рисунок 1 – Відображення інформації в обліковому процесі надходження матеріальних запасів

Джерело: сформовано автором

Рисунок 2 – Відображення інформації в обліковому процесі надходження матеріальних запасів на склад

Джерело: сформовано автором

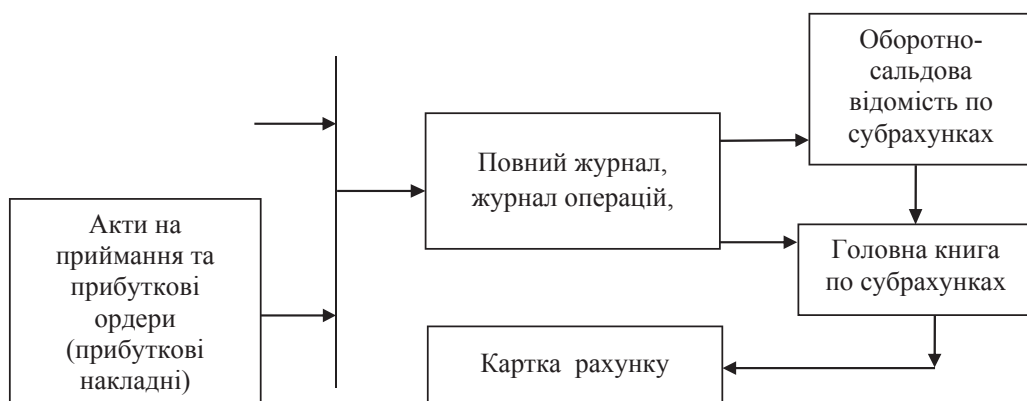
зованим документальним оформленням операцій на складі (складський облік), переоцінки запасів, носіїв бухгалтерської облікової інформації [9].

Матеріально-відповідальна особа, впродовж місяця, формує первинну та супровідну документацію щодо надходження на підприємство запасів складаючи у двох примірниках (із підписами, печатками) – Реєстр приймання-здавання документації. На рис. 3 відображено інформацію в обліковому процесі з обліку запасів у бухгалтерській службі підприємства.

Бухгалтер приймає первинну та супровідну документації, виконуючи перевірку на предмет: правильності, повноти і точності оформлення первинних документів (прибуткових ордерів, прибуткових накладних); проводить перевірку записів у прибуткових ордерах, актах на приймання (транспортна і супровідна документації із зазначеними підписами); проводить звірку інформації зареєстровану у бухгалтерській службі з переданими носіями бухгалтерської інформації із складу.

У бухгалтерському обліку вартість запасів розглядається стосовно: балансової вартості (запаси, вартість за якою вони відображаються у балансі); первісної вартості (вартість при придбанні запасів, виготовленні та їх одержанні); справедливої вартості (первісна вартість, одержаних безоплатно запасів); відновлювальної вартості (змінена первісна вартість після проведення переоцінки запасів) [10].

Щодо процесу переоцінки запасів – проводиться спеціально комісією з переоцінки, (призначення за Наказом керівника підприємства). Склад комісії: заступник керівника підприємства (голова комісії); головний бухгалтер бухгалтерської служби (заступник); керівники облікових груп запасів, матеріально-відповідальні особи (відповідальність за зберігання ТМЦ). Комісія здійснює та відповідно перевіряє переоцінену окрему номенклатурну одиницю запасів і встановленими новими цінами [11]. В ході проведеної перевірки, за результатами (перевірки)

Рисунок 3 – Відображення інформації в обліковому процесі обліку матеріальних запасів у бухгалтерській службі підприємства

Джерело: сформовано автором

переоцінки, комісія складає Акт про зміну вартості запасів.

В ході дослідження, встановлено, для покращення системи обліку виробничих запасів є введення системи RFID-технологій. Дана інформаційна технологія суттєво дозволить як спростити так і пришвидшити пошук і відповідно ідентифікувати необхідні запаси в будь-якій частині складського приміщення. Системи RFID дає можливість миттєво дізнатись, яка кількість виробничих запасів, окремих номенклатурних груп чи підгруп товарів знаходяться у відповідних місцях. У свою чергу, це дозволить в повній мірі забезпечити захист товарів від крадіжок, так як штрих код, не дозволить непомітно винести запаси з підприємства. Впровадження системи RFID-технологій дає повну можливість покращити ефективність управління облікового процесу запасами на підприємстві.

Задля покращення співпраці із постачальниками і підрядниками, наступною пропозицією є використовувати такий підхід як Just-in-Time (JIT). Даний підхід полягає у зменшенні витрат на зберігання, але не допускає до простою виробництва. Наступним підходом може слугувати Vendor-Managed Inventory (VMI) [12]. Він забезпечує своєчасну поставку запасів та дає можливість уникнути перевищення запасів. При успішному впровадженні цих підходів JIT або VMI, підприємство може досягти оптимального рівня запасів, забезпечити гнучкість виробництва та підвищити свою конкурентоспроможність. Однак, впровадження цих підходів вимагає тісної співпраці з постачальниками, високої точності управління

запасами та врахування особливостей конкретної сфери діяльності підприємства.

Висновки. У статті проаналізовано організацію обліку виробничих запасів та їх рух в обліковому процесі, методи оцінки запасів у часі вибуття. Дослідивши та проаналізувавши питання інформаційного забезпечення обліку запасів, запропоновано низку інформаційних технологій і підходів. Використання RFID-системи дозволяє деталізувати, ідентифікувати і відстежувати товари. Зчитувачі RFID встановлюють на підприємстві у різноманітних місцях складських приміщень. Отже, такий підхід дає можливість автоматичного оновлювання інформації щодо наявності товарів. RFID мітки для інвентаризаційного процесу допомагають відстежувати запаси суб'єкта господарювання забезпечивши повне збереження та ефективність їх використання. Впроваджуючи Vendor Managed Inventory (VMI) і Just-in-Time (JIT) досягається оптимізаційні рівні запасів і підвищення ефективності ланцюга поставок виробничих запасів як для постачальника (замовника), так і для клієнта (роздрібного продавця або дистриб'ютора). Такий підхід досягається шляхом передачі відповідальності за управління запасами від замовника до постачальника, який має кращу видимість варіантів попиту та виробничих можливостей. Дані системи управління передбачають моніторинг рівня запасів постачальником, прогнозування попиту та поповнення запасів. Системи JIT і VMI працюють, використовуючи комплексний підхід: обмін інформацією, моніторинг запасів, поповнення запасів, вимірювання ефективності.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. Дата оновлення 03.09.2024. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 05.01.2025).
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999. Дата оновлення 12.12.2024. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 05.01.2025).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. Дата оновлення 01.01 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення 05.01.2025).
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси»: Верховна Рада України. Дата оновлення 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 05.01.2025).
5. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. Дата оновлення 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 05.01.2025).
6. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 534 с.
7. Єганов О.Ю., Ажищев В.Ф., Погорелова О.В., Баланенко О.Г. Інформаційні системи і технології обліку: монографія. 2-е видання, перероблене і доповнене. Warsaw : RS Global Sp. z O.O., 2020. 131 с. URL: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/download/13/13/41-1?inline=1>
8. Пеняк Ю.С., Рудь О.О. Актуальні проблеми управління виробничими запасами в умовах воєнного стану в Україні. *Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем*: Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 172–175.
9. Бухгалтерський облік: підручник / Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
10. Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю. Управління матеріало-технічним забезпеченням підприємства : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 111 с.

11. Беляєва Л.А., Пеняк Ю.С., Ментей О.С. Аналітичне забезпечення системи управління виробничими запасами. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики: зб. наук. пр.* Київ : ФІНТЕХАЛЬЯНС, 2018. Вип. 1(24). С. 71–79.
12. Vendor Managed Inventory (VMI) Vs. Just In Time (JIT). Posted by PalletOne on Saturday, February 4th, 2023. URL: <https://www.palletone.com/vmi-vs-just-in-time/> (дата звернення: 05.01.2025).

References:

1. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy № 996-XIV vid 16.07.1999 r. [About accounting and financial reporting in Ukraine]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukrainian)
2. Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii No. 291 vid 30 lyst. (1999), [Instructions on the application of the Plan of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic operations of enterprises and organizations]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy. Data onovlennia 12.12.2024. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (in Ukrainian)
3. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 9 “Zapasy”: No. 246 vid 20.10.1999 r. [National Accounting Regulation (Standard) 9 “Inventories”]. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Data onovlennia 01.01.2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (in Ukrainian)
4. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 2 “Zapasy” vid 01.01.2012. [International Accounting Standard Form “Inventories”]: Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (in Ukrainian)
5. Polozhennia pro inventaryzatsiiu aktyviv ta zoboviazan: No. 879 vid 02.09.2014. [The provisions for the inventory of assets are as follows]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy. Data onovlennia 29.07.2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (in Ukrainian)
6. Sadovska I. B. (2015). *Bukhhalterskyi oblik [Accounting]*. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 534 p. (in Ukrainian)
7. Iehanov O. Iu., Azhyshchev V. F., Pohorielova O. V., Balanenko O. H. (2020) *Informatsiini systemy i tekhnolohii obliku [Information systems and accounting technologies]*. Warsaw: RS Global Sp. z O.O. Available at: <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/download/13/13/41-1?inline=1> (in Ukrainian)
8. Penyak Y. S. & Rud O. O. (2022). Aktual’ni problemy upravlinnya vyrobnychymy zapasamy v umovakh voyennoho stanu v Ukrayini. [Actual problems of managing production stocks in the conditions of martial law in Ukraine]. *Suchasnyy stan, problem ta perspektyvy rozvytku biznesu, finansovo-kredytnykh ta oblikovykh system – Current state, problems and prospects of business development, financial credit and accounting systems: Kharkiv*, pp. 172–175. (in Ukrainian)
9. Krupka Ja. D., Zadorozhnyj Z. V., Gudz N. V. et al. (2018). *Buhgalterskyj oblik, pidruchnyk, [Accountin: manual]*. TNEU, Ternopil, 460 p. (in Ukrainian)
10. Chajun I. Ju. and Bondar I. Ju. (2014). *Upravlinnja materialo-tehnichnym zabezpechennjam pidprijemstva, navch.posib. [Management of material and technical support of the enterprise: a training manual]*. Kyiv. National. Trade and Economics. University, 111 p. (in Ukrainian)
11. Byelyayeva L. A., Penyak Y. S. & Mentey O. S. (2018). Analitychne zabezpechennya systemy upravlinnya vyrobnychymy zapasamy. [Analytical support of the production inventory management system]. *Finansovo-kredytna diyalnist: problemy teorii i praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice.* issue 1(24), pp. 71–79. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i24.128231> (in Ukrainian)
12. Vendor Managed Inventory (VMI) Vs. Just In Time (2023). URL: <https://www.palletone.com/vendor-managed-inventory-vs-just-in-time/>

Стаття надійшла до редакції 31.01.2025